

ASOCIACIJOS „LIETUVOS NEĮGALIŪJŲ FORUMAS“ 2016 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2016 m. įvyko 7 LNF tarybos narių susirinkimai ir visuotinis LNF narių susirinkimas.

- 2016 m. sausio 20 d, Vilniuje; po posėdžio įvyko mokymai advokacijos tema, kuriuos vedė lektorė V. Aleksiejūnė.
- 2016 m. balandžio 21-22 d., Vilniuje; po visuotinio susirinkimo vyko komunikacijos mokymai LNF nariams, kuriuose komunikacijos agentūros lektorius pristatė efektyvaus žinutės formulavimo bei adresato pasirinkimo taktikas;
- 2016 m. birželio 8 d. Vilniuje;
- 2016 m. rugpjūčio 30 d. Vilniuje;
- 2016 m. rugsėjo 30 d. Vilniuje;
- 2016 m. spalio 3 d., Vilniuje; po posėdžio vyko mokymai nariams, skirti žmonių su negalia teisių atstovavimui bei stebėsenai, ypač daug dėmesio skiriant artėjančių Seimo rinkimų stebėsenai.
- 2016 m. lapkričio 15 d., Vilniuje; po posėdžio vyko mokymai nariams apie JT Neįgaliųjų teisių komiteto rekomendacijų įgyvendinimo planavimą.

2016 m. LNF Tarybos nariai: Sigitas Armonas (Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjunga), Vytautas Pivoras (Lietuvos kurčiųjų draugija), Ugnė Šakūnienė (Lietuvos nefrologinių ligonių asociacija "Gyvastis"), Zigmantas Jančauskis (Lietuvos neįgaliųjų draugija), Nijolė Milkevičienė (Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacija), Rasa Kavaliauskaitė (Lietuvos žmonių su negalia sąjunga), Vaidotas Nikženaitis (Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija), Gintaras Zavadskis (Lietuvos parolimpinis komitetas).

LNF asociacijos prezidentas – Dovilė Juodkaitė.

2016 m. gruodžio 31 d. LNF sekretoriato dirbo šie darbuotojai: Dovilė Juodkaitė, Henrika Varnienė, Klementina Gečaitė, Lina Garbenčiūtė, Simona Aginskaitė, organizacijos buhalterinę apskaitą tvarkė Jurgita Lapinskienė.

2016 m. gruodžio 31 d. LNF turėjo 13 tikrųjų narių.

Veikla pagal kryptis

2016 m. visuotinio narių susirinkimo patvirtintos šešios LNF veiklos kryptys 2016 metams (tokios pat, kaip ir 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 metais, atsižvelgiant atitinkamai į 2016 m. (NRD) bei kitą projektinį finansavimą):

1. Tarptautinių teisės aktų, ES direktyvų bei reglamentų harmonizavimas, derinimas su LR teisine baze ir įgyvendinimo priežiūra;
2. Pasiūlymai dėl LR įstatyminės bazės papildymo ir galiojančių įstatymų priežiūros;
3. Bendradarbiavimas su LR apskritimis ir savivaldybėmis;
4. Neįgaliųjų organizacijų atstovavimas, bendravimas su politikais;
5. Bendradarbiavimas su kitomis institucijomis;
6. LNF stiprinimas;

1. Tarptautinių teisės aktų, ES direktyvų bei reglamentų harmonizavimas, derinimas su LR teisine baze ir įgyvendinimo priežiūra.

1.1. JT Neįgaliųjų teisių konvencija ir jos Fakultatyvus protokolai.

2010 m. gruodžio 8 d. LR Vyriausybės nutarimu (Nr. 1739) „Dėl Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo įgyvendinimo“ patvirtinta JT Neįgaliųjų teisių konvencijos

įgyvendinimo tvarka Lietuvoje. Lietuvos neįgaliųjų forumo nuomone, šis įsakymas neatitinka JT Neįgaliųjų teisių konvencijos 33 straipsnio „Nacionalinis įgyvendinimas ir kontrolė“ ir ypač 3 punktui „*Pilietinė visuomenė, ypač neįgalieji ir jiems atstovaujančios organizacijos, visapusiškai įtraukiami ir dalyvauja kontrolės procese.*“

- 1.1.1. LNF 2016 m. užsiėmė aktyvia Konvencijos įgyvendinimo stebėseną, prižiūrint ir vertinant valstybės institucijų veiklą, įgyvendinant atitinkamas Konvencijos nuostatas, dalyvaujant susitikimuose bei teikiant savo pastabas bei rekomendacijas vykdomai politikai, rengiamiems teisės aktams, kt.
- 1.1.2. 2016 m. parengti kreipimaisi LR Seimo Pirmininkei Loretai Graužinienei, LR Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui, LR Seimo Žmogaus teisių komitetui, LR Ministrui pirmininkui A. Butkevičiui, LR Socialinės apsaugos ir darbo, Švietimo, Aplinkos, Sveikatos apsaugos, Teisingumo, Susisiekimo Ministerijoms, Statistikos departamentui prie LRV, kitoms institucijoms dėl žmonių su negalia opių klausimų ir teisių užtikrinimo, pristatant LNF parengtą alternatyviąją ataskaitą. Organizuoti susitikimai su atskiromis ministerijomis dėl žmonių su negalia teisių užtikrinimo atskiros srityse, vadovaujantis Konvencijos atitinkamais straipsniais.
- 1.1.3. Taip pat LNF teikia savo ekspertinę nuomonę/poziciją apie JT Neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatų įgyvendinimą Lietuvoje vykdomuose tyrimuose, apklausose bei tarptautiniu mastu vykdomuose tyrimuose (per 2016 m. LNF ekspertai dalyvavo Pagrindinių teisių agentūros organizuojuose, vykdomuose tyrimuose/apžvalgose apie Neįgaliųjų politinio dalyvavimo aspektus, dėl institucinės globos paplitimo, dėl asmeninio asistento; Teikė informaciją bei konsultacijas EEG (Europos ekspertų grupei), taip pat Europos neįgaliųjų forumui (EDF), Europos Savarankiško gyvenimo tinklui (ENIL), rengiant jų alternatyvias ataskaitas dėl Konvencijos įgyvendinimo Europos Sąjungos mastu.
- 1.1.4. Paminėtina ir LNF veikla, atstovaujant neįgaliųjų teises valstybinėse institucijose, teisminėse bylose. LNF teikia konsultacijas telefonu, el. paštu bei FB profilyje besikreipiantiems asmenims, nukreipia juos į institucijas, kitas NVO, teikiančias paslaugas neįgaliesiems, teikia konsultacijas advokatams, šiems atstovaujant asmenų su negalia teises kitose bylose
- 1.1.5. 2016 m. LNF bendradarbiaudamas su Advokatės D. Gumbrevičiūtės profesine bendrija "Invoco" teikė skundą Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai, Vyriausiajai rinkimų komisijai dėl rinkimų prieinamumo, taip pat teikė skundą Žurnalistų etikos komisijai dėl laidoje „Patriotai“ R. Janutienės išsakyto menkinančio ir diskriminacinio požiūrio į žmones su proto ir/ar psichosocialine negalia.
- 1.1.6. LNF prezidentė Dovilė Juodkaitė dalyvavo diskusijose ir mokymuose apie naująjį teisinio veiksnio reglamentavimą ir reformą pravedant mokymus SADM pavaldumo įstaigų ir savivaldybių socialiniams darbuotojams, prokurorams, notarams, antstoliams, teisėjams. 2016 m. SPPD užsakymu LNF organizavo 5 mokymus Lietuvos savivaldybėse socialiniams darbuotojams, kuriems pavesta funkcija – vertinti asmens gebėjimus teisinio veiksnio nustatymo bylose.

1.2. JT Neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo šešėlinė (alternatyvioji) ataskaita.

- 1.2.1. 2016 m. patvirtinto Progress (CODE: Coming out for Diversity and Equality) projekto bei NVO programos finansuojamo projekto rėmuose buvo parengta LNF šešėlinė ataskaita dėl Konvencijos įgyvendinimo. Pagal LNF tarybos patvirtintus prioritetus, parengtos JT Neįgaliųjų teisių konvencijos šešėlinės ataskaitos dėl aktualiausių konvencijos straipsnių įgyvendinimo – 3 str. (dalyvavimo principas); 9 str. (prieinamumas); 12 str. (lygybė prieš įstatymą); 19 str. (gyvenimas savarankiškai ir įtrauktis į bendruomenę); 24 str. (švietimas); 25 str. (sveikata); 27 str. (darbas ir užimtumas); 29 str. (dalyvavimas politiniame ir visuomenės gyvenime); 30 str. (dalyvavimas kultūriniame gyvenime); 33 str. (nacionalinis Konvencijos įgyvendinimo mechanizmas).

Alternatyvioji ataskaita papildyta konkrečiais pavyzdžiais, gautais panaudojus inovatyvų žmogaus teisių stebėsenos įrankį – klausimyną. Jo dėka buvo išsiaiškinta žmonių su negalia bei juos atstovaujančių organizacijų nuomonė dėl teikiamų paslaugų, išryškinti sisteminiai trūkumai. Atvirų klausimų pagalba atskleisti konkretūs diskriminacijos negalios pagrindu atvejai. Klausimynas buvo

pildomas mokymų metu (mokymai buvo organizuoti skirtinguose regionuose, iš viso 10 mokymų neįgaliųjų NVO) , suteikus žinių apie žmogaus teises, o taip pat – elektroninis klausimyno variantas su pildymo vadovu buvo patalpinti asociacijos LNF tinklapyje.

Sukurto klausimyno kaip stebėsenos įrankio unikalumas:

- pačių žmonių su negalia iškelto probleminės sritys;
- galimybė periodiškai kartoti tyrimą ir papildyti duomenų bazę;
- galimybė stebėti JT Konvencijos įgyvendinimo procesų dinamiką.

- 1.2.2. Parengta Alternatyvioji ataskaita dėl JT Neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo Lietuvoje lietuvių k. (spausdintas leidinys, 80 psl.) ir santrauka anglų k. (elektroninis leidinys). Alternatyvioji ataskaita pristatyta Lietuvos valdžios institucijoms, sprendimų priėmėjams, vykdomosios valdžios atstovams, kitiems suinteresuotiems asmenims.
- 1.2.3. 2016 m. balandžio 6-7 d.d. LNF delegacija, susidedanti iš 6 atstovų, dalyvavo JT Neįgaliųjų teisių komiteto sesijoje, kur buvo svarstoma pirminė Lietuvos ataskaita dėl JT Konvencijos įgyvendinimo (delegacijoje buvo LNF prezidentė Dvilė Juodkaitė, LNF sekretoriato darbuotojos Henrika Varnienė, Lina Garbienčiūtė, LNF Tarybos nariai Dana Migaliova ir Vytautas Pivoras, LNF nario Lietuvos žmonių su negalia sąjungos atstovė Irma Zabulionytė). Vizito Ženevoje metu buvo atskirai susitikta su Lietuvos pagrindiniu ataskaitos rengėju Stig Lengvand, Komiteto nare Diana Kingston, IDA ir EDF atstovais, vyko bendras dviejų valandų susitikimas su Komiteto nariais, sesijos metu dalyvauta Lietuvos valstybinės ataskaitos svarstyme. Lietuvos neįgaliųjų organizacijų atstovai susitiko su JT Žmogaus teisių tarybos komisaro biuro Žmogaus teisių ir negalios patarėju Mr. Facundo Chávez Penillas.
- 1.2.4. 2016 m. Lietuva buvo svarstoma JT Žmogaus teisių tarybos sesijoje, vydančią Visuotinę periodinę peržiūrą. LNF kartu su VšĮ “Psichikos sveikatos perspektyvos” ir LiJOT pateikė alternatyvią ataskaitą dėl asmenų teisinio veiksmo, psichikos sveikatos paslaugų prieinamumo, asmenų su negalia ir jauno amžiaus asmenų įdarbinimo klausimų.

1.3. ES Struktūriniai fondai.

LNF įsitraukė į naujojo ES finansavimo laikotarpio 2014-2020 m. priežiūrą.

- 1.3.1. Aktyviai dalyvauta bendraujant su LR Finansų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Ūkio ministerija, Vidaus reikalų ministerija, aptariant naujojo periodo finansavimo prioritetus, konkrečias programas bei rengiamus aprašus.
- 1.3.2. Kartu su Nacionaline nevyriausybinė organizacijų koalicija dalyvauta politinėse diskusijose dėl NVO vaidmens įgyvendinant ES struktūrinių finansinių programų lėšas, NVO kaip pareiškėjų įtraukimo į projektinius šaukimus.
- 1.3.3. LNF administracijos direktorė Henrika Varnienė įsitraukė į ES fondų stebėsenos komitetą, buvo organizuoti keletas susitikimų dėl horizontaliųjų principų, ex-ante sąlygų, susijusių su JT Konvencijos įgyvendinimu bei Prieinamumo asmenų su negalia poreikiams užtikrinimo, panaudojant ES fondų lėšas.

1.4.Strategija Europa 2020 ir Europos Strategija dėl negalios 2010-2020

- 1.4.1. Stebimas procesas Europos Sąjungos institucijose svarstant JT Neįgaliųjų teisių komiteto išvadų ir rekomendacijų ES įgyvendinimą, kuris tiesiogiai įtakos tolesnius ES negalios politikos veiksmus.

2. Pasiūlymai dėl LR įstatyminės bazės papildymo bei galiojančių įstatymų priežiūros.

- 2.1. 2016 m. LNF toliau aktyviai dirbo stebint teisinio veiksnio reformos įgyvendinimą, atitinkamai LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patvirtintos Asmens gebėjimo pasirūpinti savimi ir priimti kasdienes sprendimus nustatymo tvarkos vykdymą.
- 2.2. 2016 m. Lietuvos neįgaliųjų forumo prezidentė Dovilė Juodkaitė, atstovaudama Koalicijos „Psichikos sveikata 2030“ poziciją aktyviai dalyvavo ir teikė pasiūlymus LR Sveikatos apsaugos ministerijos darbo grupei dėl Psichikos sveikatos priežiūros įstatymo (PSPĮ) pakeitimo įstatymo projekto (siųsti raštai, dalyvauta darbo grupės susitikimuose).
- 2.3. 2016 m. teikti pasiūlymai ir pastabos atskiroms ministerijoms, LR Vyriausybei, LR Seimo komitetams, dėl konkrečių įstatymų projektų nuostatų. Teiktos konkrečios pastabos dėl: socialinio verslo, socialinių įmonių įstatymo tobulinimo, dėl tikslinių kompensacijų įstatymo projekto, dėl Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo projekto, dėl lobistinės veiklos įstatymo, dėl Neįgaliųjų reikalų tarybos nuostatų, dėl Darbo kodekso, dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos stebėsenos mechanizmo aprašo ir kt. rengiamų teisės aktų.
- 2.4. 2016 m. Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių komiteto Išvados ir rekomendacijos dėl Neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo turėjo būti puikios gairės valstybei planuojant ir įgyvendinant negalios politiką. Deja, žmonių su negalia organizacijos patyrė ydingą atsakingų institucijų praktiką, kuomet Socialinės apsaugos ir darbo ministerija parengė Komiteto rekomendacijų įgyvendinimo planą atskirai nuo neįgaliųjų organizacijų, su jomis nesuderinus, be to kuris visiškai neatitinka pateiktų konkrečių rekomendacijų ir netgi prieštarauja JT Konvencijai. Todėl LNF inicijavo viso Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komiteto rekomendacijų įgyvendinimo 2016–2020 metų priemonių plano projekto peržiūrėjimą ir pateikė savo įžvalgas dėl plano priemonių tobulinimo, pildymo, keitimo. Šis darbas tęsiamas naujosios NRT sudarytoje darbo grupėje.

3. Bendradarbiavimas su LR apskritimis ir savivaldybėmis:

- 3.1. 2016 m. buvo organizuoti tiksliniai susitikimai su Vilniaus m. savivaldybės atstovais dėl žmonių su negalia įtraukties ir jų kasdienio gyvenimo sąlygų gerinimo:
- dėl aplinkos prieinamumo Vilniaus m. - su miesto meru Remigijumi Šimašiumi;
  - dėl žmonių su negalia įdarbinimo/užimtumo klausimų sprendimo pasitelkiant Stokholmo miesto strategiją/gerąjį pavyzdį – su socialinio departamento direktoriumi Jonu Bartlingu;
  - dėl atviro miesto žmonėms su negalia įvaizdžio formavimo – su vicemeru Gintautu Palucku.
- 3.2. Gavus informaciją dėl vaikų su specialiaisiais poreikiais ugdymo klausimų, kreiptasi į Skuodo rajono savivaldybę klausiant apie veiksmus, kurių imtasi spręsti vaikų su specialiaisiais poreikiais ugdymo klausimus Skuodo Bartuvos progimnazijoje.
- 3.3. Konsultuoti įvairių savivaldybių socialiniai darbuotojai, kuriems pavesta vertinti asmenų gebėjimus inicijuojant šių asmenų teisinį veiksnumą apribojimą ar peržiūrint jų teisinį statusą.

4. Neįgaliųjų organizacijų atstovavimas, bendravimas su politikais.

- 4.1. Per 2016 m. buvo organizuoti susitikimai su LR Prezidentūros atstovais, Seimo komitetų nariais, LR Premjeru A. Butkevičiumi ir LR Vyriausybės atstovais, Švietimo, Aplinkos, Sveikatos apsaugos, Teisingumo, Susisiekimo Ministerijoms, Statistikos departamentui prie LRV, Vyriausiąja rinkimų komisija, Seimo nariais ir kt. politikais dėl JT Neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo ir kitų atskirų žmonių su negalia opių klausimų. Tokiu būdu buvo siekiama vieningai įtakoti sprendimų priėmėjus priimti/tobulinti neįgaliesiems reikšmingus ir palankius teisės aktus.

- 4.2.2016 m. gegužės-birželio mėn. LNF išsiuntė kreipimąsi į visas politines partijas dėl žmonių su negalia klausimų įtraukimo į jų rinkimines programas, prieš 2016 m. Seimo rinkimus. Buvo organizuoti susitikimai su atsiliepusiomis partijomis, pristatant LNF alternatyvią ataskaitą, JT Neįgaliųjų teisių komiteto rekomendacijas bei kitus opius negalios klausimus.
- 4.3.2016 m. spalio mėn. LNF vykdė Seimo rinkimų stebėseną: 1) buvo atliekamas didžiųjų politinių partijų rinkiminių programų vertinimas-analizė dėl žmonių su negalia klausimų įtraukimo į politinės partijos programas; 2) buvo sukurta anketa, siekiant surinkti duomenis apie žmonių su negalia teisių pažeidimus rinkimuose (buvo viešai platinama anketa, analizuojami gauti duomenys); 3) buvo atlikta rinkiminių apylinkių prieinamumo asmenims su negalia analizė (pagal viešai prieinamus VRK duomenis); 4) buvo vykdoma rinkimų stebėseną rinkimų dienomis (tikrinamos apylinkės, jų fizinis ir informacijos prieinamumas); 5) buvo pateikti skundai VRK ir LGKT dėl rinkimų neprieinamumo asmenims su negalia 2016 m. Seimo rinkimų metu.
- 4.4.2016 m. rugsėjo 5 d. LNF prezidentė Dovilė Juodkaitė kartu su su VšĮ “Psichikos sveikatos perspektyvos” direktore Karile Levickaite susitikimo su Europos Komiteto prieš kankinimus (CPT) atstovais jų vizito Lietuvoje metu. CPT atlieka žmogaus teisių stebėseną uždaro tipo institucijose, vykdydami misijas valstybėse, lankydami jų uždaro tipo įstaigose (kalėjimuose, policijos areštines, socialinės globos įstaigose, psichiatrinėse ligoninėse ir kt.). CPT atstovai domėjosi asmenų su psichosocialine negalia situacija institucijose, jų teisių apsauga, garantijomis, kylančiomis problemomis.
- 4.5.2016 m. spalio 11 d. LNF prezidentė Dovilė Juodkaitė susitikimo su Rinkimų stebėsenos misiją Lietuvoje vykdančios Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Demokratiškos institucijų ir žmogaus teisių biuro atstovais, kurios metu pristatė pagrindines problemas ir sunkumus, su kuriais Lietuvoje susiduria žmonės su negalia rinkimų metu (neveiksmo nustatymo pasekoje ribojamos asmenims balsavimo teisė, prieinamumo kliūtys, nepritaikytos rinkiminės apylinkės, informacijos ribotumas ir nepritaikymas atskirų negalių asmenims).
- 4.6.2016 m. jau trečią kartą LNF prisijungė prie Europoje organizuojamos Europos savarankiško gyvenimo dienos minėjimo. 2016 m. gegužės 5 d. organizuota viešoji akcija Vilniuje (Rotušės a.), kurios metu buvo edukuojama visuomenė apie visų žmonių (taip pat ir su negalia) teisę laisvai pasirinkti, kur ir su kuo gyventi, bei šią teisę užtikrinančias priemones – individualizuotas, savalaikes ir kokybiškas paslaugas. Buvo sukurta video medžiaga, kur apie savarankišką gyvenimą kalba įvairūs visuomenės atstovai, specialistai, žmonės su negalia.
- 4.7. LNF tęsė bendradarbiavimą su naujai išrinktais EP nariais ir organizavo jau tradiciniu tapusį susitikimą su Lietuvos nariais EP. Susitikime (2016 m. gruodžio 2 d.) buvo išsakyta kritika dėl ydingo Europos struktūrinių fondų lėšų naudojimo, kai kuriose srityse neatitinkančio Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatų. Aptartas ir socialinių įmonių veikimo modelis bei per menkas žmonių su negalia teisėms atstovaujančių organizacijų įtraukimas į sprendimų priėmimo procesus. Pristatyta naujai priimta ES Direktyva dėl viešojo sektoriaus interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo senyvo amžiaus žmonėms ir neįgaliesiems, kitos iniciatyvos ES mastu dėl JT Konvencijos įgyvendinimo. Susitikime dalyvavo EP Vilija Blinkevičiūtė, padėjėjas Rimantas Kairelis, EP Laimos Andrikienės padėjėjas Gediminas Jakubauskas.
- 4.8.2016 m. gruodžio 5 d. LNF atstovės Klementina Gečaitė ir Lina Garbenčiūtė susitiko su Europos Tarybos Žmogaus teisių komisaru Niels Mužniek. Komisaras savo vizito Lietuvoje metu ypatingą dėmesį skyrė vaikų ir suaugusių su negalia atskirties, jų teisių pažeidimų institucijose, veiksmo reformos ir kt. klausimams. LNF atstovų išsakytos problemos turėjo didelę įtaką Komisarui rengiamai ataskaitai apie Lietuvos žmogaus teisių situaciją (2017 m. balandžio mėn.).
- 4.9.2016 m. LNF sekretoriato atstovės dalyvavo konferencijose ir seminaruose, kur skaitė pranešimus, dalyvavo diskusijose, pristatant LNF poziciją, JT Neįgaliųjų komiteto pateiktas rekomendacijas Lietuvai, kt. negalios klausimus ir problematiką.

Dalyvavimas tarptautiniuose renginiuose:

2016 m. kovo 08 – 10 d. pagal Šiaurės šalių ministrų biuro Vilniuje įgyvendinamos „Stażuočių Šiaurės šalių institucijose“ programą LNF prezidentė Dovilė Juodkaitė dalyvavo stažuotėje-pažintiniame vizite Helsinkyje (Suomija). Kartu dalyvavo valstybinių institucijų atstovės: LR Vyriausybės padėjėja Genovaitė Paliušienė, LR Vidaus reikalų ministerijos Viešojo valdymo politikos departamento vietos savivaldos politikos skyriaus patarėja Neringa Kučinskaitė.

EDF tarybos narių susirinkimas ir tarptautinė konferencija 2016 m. kovo 11 – 13 d., Amsterdamo, Nyderlandų Karalystė. Dalyvavo: Dovilė Juodkaitė, LNF Prezidentė.

2016 m. kovo 17 – 18 d. Europos Komisijos ir EDF organizuotas susitikimas-diskusija socialinio verslumo bei žmonių su negalia įdarbinimo temomis, 2 dalyviai: LNF Tarybos narys Zigmas Jančauskis ir LNF administracijos direktorės Henrika Varnienė.

2016 m. balandžio 24 d. LNF prezidentė Dovilė Juodkaitė ir Klementina Gečaitė dalyvavo Latvijos organizacijos ZELDA organizuotame tarptautiniame seminare „Pagalbos priimti sprendimus modeliai asmenims su negalia“. Seminare pristatyta Bulgarijos, Čekijos, Latvijos teisinė bazė ir praktika, įgyvendinant JT Konvencijos 12 str. dėl asmenų su negalia teisinio veiksnio užtikrinimo ir pagalbos jiems suteikimo.

2016 m. gegužės 19 – 22 d. EDF generalinėje asamblėjoje ir tarptautinėje konferencijoje Dubline (Airija), dalyvavo Asociacijos „Lietuvos neįgaliųjų forumas“ prezidentė Dovilė Juodkaitė ir Administracijos direktorės Henrika Varnienė.

2016 m. birželio 9 – 11 d. Europos Komisijos ir EDF organizuotas renginys „Work Forum on implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities in the EU and Members States“, Briuselyje. Dalyvavo Lietuvos neįgaliųjų forumo prezidentė Dovilė Juodkaitė. Jau tradiciniu tapęs 7-asis Europos Komisijos organizuojamas Forumas sukviečia JT Konvencijos įgyvendinimo mechanizme dalyvaujančius valstybinių institucijų pagal Konvencijos reikalavimus paskirtų vykdyti vadovaujančią ir koordinuojančią, Konvencijos įgyvendinimo stebėsenos funkcijas, atstovus. Taip pat Forume dalyvauti kviečiami ES atitinkamų institucijų darbuotojai bei aktyvūs pilietinės visuomenės, neįgaliųjų organizacijų atstovai.

2016 m. spalio 10-11 d.d. LNF administracijos direktorė Henrika Varnienė dalyvavo EDF savo nariams organizuotame seminare-diskusijoje apie ES struktūrinių fondų naudojimą, užtikrinant JT Neįgaliųjų teisių Konvencijos nuostatas ir ex-ante sąlygas.

2016 m. lapkričio 8 – 10 d. LNF prezidentė D. Juodkaitė Azijos Europos Fondo kvietimu dalyvavo 16-ame ASEM Žmogaus teisių seminare, kurio šių metų tema buvo „Žmogaus teisės ir asmenys su negalia“. Seminaro metu buvo koncentruojamasi į 4 pagrindines temas – Dalyvavimas politiniame ir kultūriniame gyvenime; Socialinė ir ekonominė įtrauktis; teisinis statusas, teisingumas ir žalos atlyginimas; Nacionalinis įgyvendinimas ir tarptautinis bendradarbiavimas.

2016 m. lapkričio 11 – 13 d. dalyvavimas EDF tarybos narių susirinkime ir tarptautinėje konferencijoje Bratislavoje (Slovakija). Dalyvavo LNF prezidentė Dovilė Juodkaitė.

2016 m. lapkričio 28-29 d. LNF prezidentė D. Juodkaitė dalyvavo Europos Komisijos kartu su Europos neįgaliųjų forumu organizuotame renginyje, skirtame Tarptautinei neįgaliųjų dienai paminėti Briuselyje.

5. Bendradarbiavimas su kitomis organizacijomis/institucijomis.

2016 m. LNF aktyviai veikė bendradarbiaudamas su kitomis nacionalinėmis, tarptautinėmis organizacijomis, koalicijomis bei kitomis viešojo ir privataus sektoriaus institucijomis.

5.1. **Lietuvos neįgaliųjų forumas (LNF) yra Europos neįgaliųjų forumo (European Disability Forum, EDF) narys**, kuris veikia, atstovauja ir gina neįgaliųjų teises Europiniu lygmeniu. EDF kas mėnesį siunčia informaciją platinimui bei e-laikraštį, kuriame talpinamos įvairios naujienos negalės tema, t.y. ES politikos kryptys, Europos neįgaliųjų politinės tendencijos, galimybės dalyvauti renginiuose, naujai priimami teisės aktai, viešos akcijos ir pan. LNF dalį aktualios informacijos vertė į lietuvių kalbą, talpino LNF tinklalapiuose, LNF Facebook profilyje, platino tarp narių bei e-naujienlaikraščio prenumeratorių. Informacija buvo pateikiama ir lengvai skaitomos kalbos (easy-to-read) formatu.

Buvo bendradarbiaujama ir teikiama informacija EDF dėl JT Neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo mechanizmo Lietuvoje bei bendrai Konvencijos nuostatų įgyvendinimo ES mastu, teisinio veiksnio instituto reformos, deinstitutionalizacijos procesų Lietuvoje (rengiant Perėjimo nuo stacionarios socialinės globos prie bendruomeninių paslaugų globos netekusiems vaikams ir neįgaliems asmenims strategiją bei priemonių planą), Neįgaliųjų NVO įtraukimo į Struktūrinių fondų panaudojimo programavimą 2014 – 2020 laikotarpiu, neįgalių keleivių teisių bei lygių galimybių užtikrinimo, informacinės aplinkos prieinamumo neįgaliesiems, kt.

5.2. **LNF ir Nacionalinis lygybės ir įvairovės forumas (NLIF)**. Nacionalinis lygybės ir įvairovės forumas, įsteigtas 2010 metais, - tai nacionalinis bendradarbiavimo tinklas, vienijantis nevyriausybinės organizacijos, atstovaujančias gyventojų grupes, kenčiančias nuo diskriminacijos ir siekiantis, kad kaip įmanoma sumažėtų ar visai išnyktų diskriminacija lyties, negalios, seksualinės orientacijos, amžiaus, religijos ir įsitikinimų, rasės ar etninės kilmės pagrindu. NLIF vizija - nuo diskriminacijos išsilaisvinusi visuomenė, kurioje kiekvienas asmuo yra lygus su kitais, kurioje įvairovė yra skatinama, o žmonės yra laisvi reikšti savo individualumą, kur žmogaus teisės yra gerbiamos, vyrauja laisvė ir lygybė. NLIF misija - telkti nevyriausybinės organizacijos, atstovaujančias pažeidžiamas gyventojų grupes (lyties, amžiaus, negalios, religijos, rasės ar etninės kilmės, lytinės orientacijos pagrindais), sisteminti jų sukauptą patirtį ir informaciją ir kartu efektyviai vykdyti antidiskriminacines veiklas; suteikti suinteresuotoms organizacijoms galimybę dalyvauti kuriant ir prižiūrint antidiskriminacinės politikos priemones, įgyvendinant jas praktikoje bei jas tobulinant; didinti toleranciją, ugdyti pagarbą žmogui, mažinti diskriminacijos apraiškas, kelti diskriminavimo problemos suvokimo lygį visuomenėje ir dirbti lygių galimybių užtikrinimo srityje. 2016 m. vyko jau tretieji NLIF Lygybės bei įvairovės apdovanojimai, kur LNF aktyviai dalyvavo organizaciniame komitete.

5.3. **LNF ir Neformali nevyriausybinių organizacijų koalicija UŽ VAIKO teises**. Lietuvoje daugiau nei 4000 tūkstančiai vaikų auga didelėse globos įstaigose – vaikų namuose. Nepaisant to, kad didžioji visuomenės dalis vaikų namus įsivaizduoja kaip malonią, šviesią ir šiltą globos netekusiems vaikams suteikiančią aplinką, tačiau net nesusimąsto, kiek ir kokią žalą vaiko vystymuisi padaro tokia institucinė globa. 2013 m. suburta Koalicija UŽ VAIKO teises stengiasi padaryti taip, kad kiekvieno vaiko teisės būtų apsaugotos. Šios koalicijos veikloje aktyviai dalyvauja Dovilė Juodkaitė ir Henrika Varnienė. Koalicija per 2016 m. aktyviai siekė įtakoti deinstitutionalizacijos procesą, susitikinėjo su LR Seimo nariais, dalvaudavo jų posėdžiuose, aktyviai dirbo su LR Prezidentės patarėjais deinstitutionalizacijos srityje.

5.4. **LNF ir Koalicija „Psichikos sveikata 2030“**. Nuo 2014 m. veikianti Koalicija, kurios nariais yra 22 nevyriausybines organizacijos ir ekspertai. Koalicija siekia skatinti atvirumo, skaidrumo bei žmogaus teisių principų įtvirtinimą šalies psichikos sveikatos sistemoje.

5.5. LNF yra **Nacionalinė nevyriausybinių organizacijų koalicijos**, kuri vienija 16 didžiųjų skėtinių nevyriausybinių organizacijų, narė. LNF inicijavo susitikimus su ministerijomis NVO klausimams kelti.

- 5.6. LNF bendradarbiaudamas su Švedijos ambasada organizavo tolesnį foto parodos "AccessAbility", pristatymą Lietuvoje. Bendradarbiaujant su "Nepatogaus kino" festivaliu paroda buvo pristatyta Varėnoje ir Kaune. Paroda tai pat buvo eksponuojama Alytuje, pristatant organizuotą diskusiją „Žmogaus su negalia įgalinimas“ - sėkmės istorijos.
- 5.7. 2016 m. gegužės 2-20 dienomis LNF bendradarbiaudamas su Švedijos ambasada Festivalio "Dizaino savaitė" metu organizavo parodos "AccessAbility" ir "Design for all" ekspoziciją, kur buvo eksponuojami Švedijos gamintojų dizaino objektai, sukurti kaip pagalbines priemones neįgaliesiems. Paroda veikė Vilniaus miesto savivaldybėje.
- 5.8. Bendradarbiaujant su LGL, 2016 m. buvo vystomas projektas „Draugiškas Vilnius“ kur žymimos įvairioms grupėms, taip pat ir žmonėms su negalia, pilnai prieinamos viešosios vietos.

LNF stiprinimas.

- 5.9. *Informacijos apie negalią sklaida. Neįgaliųjų organizacijų ir kt. suinteresuotų asmenų informavimas.* Informacija pateikiama per LNF svetainę www.lnf.lt ir facebooke www.facebook.com/LietuvosNeigaliujuForumas, bei lengvai skaitomos kalbos (easy to read) dukterinėje www.lnf.lt svetainėje www.easy.lnf.lt. Bendrai priimtos neįgaliųjų pozicijos, bendros iniciatyvos ir kita neįgaliesiems svarbi informacija buvo nuolatos talpinamos šiuose informaciniuose šaltiniuose: svetainėje www.lnf.lt. (60 žinučių), lengvai skaitomos kalbos (easy to read) dukterinėje www.lnf.lt svetainėje www.easy.lnf.lt (20 žinučių), naujienomis dalinamasi Facebook profilyje, kuris šiuo metu turi 1963 sekėjus. Twitter 180 ir Instagram 85.
- 5.10. *LNF iniciatyva palaikoma svetainė e galerija, kuria siekiama skatinti žmones fotografuoti negalią* <http://www.egalerija.lnf.lt>
- 5.11. 2016 m. Lietuvos neįgaliųjų forumas laimėjo Lietuvos marketingo ir Lietuvos komunikacijos agentūrų asociacijų socialinės kampanijos konkursą "Adrenalinas". Laimėjimas suteikė galimybę negalios problemą pristatyti jauniems komunikacijos specialistams, kurie pateikė savo idėjas. Išrinkus geriausią idėją socialinės kampanijos organizavimo procesas tęsiamas iki šiol.
- 5.12. 2016 m. sausio 20 d, Vilniuje; po LNF Tarybos posėdžio vyko mokymai advokacijos tema, kuriuos vedė lektorė V. Aleksiejūnė.
- 5.13. 2016 m. balandžio 21-22 d., Vilniuje; po LNF visuotinio susirinkimo vyko komunikacijos mokymai LNF nariams, kuriuose komunikacijos agentūros lektorius pristatė efektyvaus žinutės formulavimo bei adresato pasirinkimo taktikas;
- 5.14. **Suorganizuoti 4 teminiai susitikimai pilietinei visuomenei bei neįgaliųjų bendruomenei.** Kiekvienas susitikimas buvo skirtas vienam iš LNF tarybos prioritetiniais pripažintų JT Neįgaliųjų teisių konvencijos straipsnių. **Prieinamumo** (9 str.) klausimui buvo organizuotas susitikimas ir su Vilniaus miesto savivaldybe, rugsėjis buvo organizuota viešoji akcija, siekiant atkreipti visuomenės dėmesį į tai, kokie miestai neprieinami žmonėms su negalia. Suorganizuotas susitikimas su Turizmo departamento atstovais, svarstyti sprendimai kaip padidinti viešbučių ir turizmo vietų prieinamumą žmonėms su negalia, taip pat susitikimas su Kultūros ministerija, kurio metu aptartos galimybės gerinti kultūros objektų bei renginių prieinamumą žmonėms su negalia. Šioms institucijoms buvo pristatytos rekomendacijos dėl turizmo objektų pritaikymo žmonėms su negalia (minimalūs reikalavimai). **Lygybė prieš įstatymą** (12 str.), **ir teisė gyventi bendruomenėje** (19 str.) Siekiant atkreipti atsakingų institucijų dėmesį į asmenų veiksnio reguliavimo reformos trūkumus, vasarį buvo organizuota apskritojo stalo diskusija Teisingumo ministerijoje. Pripažįstant LNF pateiktą pastabų vertingumą, Teisingumo ministerijoje 2016 m. rugsėjo 23 d. buvo organizuota tarptautinė konferencija veiksnio ir globos reguliavimo klausimais, kuriame pranešimą skaitė LNF prezidentė. **Teisei į kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas** (25 str.) aptarti balandį buvo organizuota teminė diskusija, skirta žmonių su negalia galimybei gauti kokybiškas ir

savalaikes odontologo paslaugas. Susitikime dalyvavo Lietuvos odontologų rūmų, LR sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinės ligonių kasos atstovai, žmonių su negalia asociacijų atstovai, patys neįgalieji ir jų artimieji, kurie dalijosi asmeninėmis patirtimis. **Darbas ir užimtumas** (27 str.). Darbo ir užimtumo klausimais LNF atstovai aktyviai dalyvavo darbo grupėse SADM, UM. Buvo organizuota apskritojo stalo diskusija, skirta socialinio verslumo ir žmonių su negalia įdarbinimo galimybėms aptarti, kurioje dalyvavo SADM atstovai, socialiniai verslininkai, socialinių įmonių atstovai, įdarbinimo ir tarpininkavimo agentūrų specialistai, akademikai. Buvo aptarti sisteminiai trūkumai, suformuluotos rekomendacijos teisės aktų tobulinimui. Užtikrinant šios aktualios temos gvildenimo tęstinumą, rekomendacijos teisės aktų tobulinimui buvo perduotos Seimo nariams, Seime buvo suorganizuoti svarstymai neįgaliųjų užimtumo klausimu, kuriame buvo pateikti siūlymai Socialinių įmonių įstatymo tobulinimui. Pranešimą svarstymų metu pristatė LNF administracijos direktorė.

5.15. Siekiant atkreipti sprendimų priėmėjų dėmesį į žmonių su negalia patiriamus ribojimus švietimo srityje 2016 m. vasario 18 d. buvo suorganizuotas susitikimas-diskusija įtraukaus švietimo klausimais su Švietimo ir mokslo ministerijos specialistais, savivaldybių atstovais, akademinė bendruomenė, moksleiviais bei studentais su negalia ir jų tėvais, negalios asociacijų atstovais. Susitikimo metu buvo aptartos problemos, kliūtyms žmonėms su negalia gauti kokybiškas ugdymo ir švietimo paslaugas lygiai su visais piliečiais, suformuluotos rekomendacijos situacijos tobulinimui.

5.16. 2016 m. LNF pradėjo diegti Microsoft Projects programą, padėsiančią optimizuoti projektų ir jose vykdomų veiklų valdymą, darbo valandų fiksavimą, siekiant palengvinti organizacijos ir veiklų administravimą.

5.17. 2016 m. LNF neatlygintinai konsultavosi su viešosios komunikacijos ir advokacijos srityje vienos didžiausių viešųjų ryšių bendrovių Lietuvoje „Fabula Hill+Knowlton Strategies“ atstovų.

5.18. *Dalyvavimas darbo grupėse, tarybose, koalicijose ir pan.:*

2016 m. LNF nariai buvo įtraukti į valdžios institucijų sudarytas darbo grupes, kuriose buvo nagrinėjami su negalia susiję klausimai bei rengiami strateginiai dokumentai, teisės aktai. LNF darbuotojai ir nariai dalyvavo:

5.18.1. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijose sudarytoje darbo grupėje dėl Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems, likusiems be tėvų globos vaikams strategijos ir 2014-2020 metų veiksmų plano parengimo; 2014 m. gegužės mėn. LNF prezidentė D. Juodkaitė, LNF tarybos nariai D. Migaliova, V. Nikžentaitis, PSP atstovė K. Levickaitė buvo deleguoti į SADM ministro įsakymu sudarytą tarpinstitucinę stebėsenos grupę, kuriai pavesta stebėti perėjimo nuo globos institucijose į paslaugas šeimai bendruomenėse procesą.

5.18.2. Sveikatos apsaugos ministerijos sudarytoje darbo grupėje Dėl Psichikos sveikatos strategijos įgyvendinimo veiksmų plano ir savižudybių prevencijos programos parengimo (D. Juodkaitė, K. Levickaitė).

5.18.3. Dalyvavo susitikimuose bei teikė pastabas dėl Teisingumo ministerijos parengtų įstatymų pakeitimų dėl teisinio veiksnio instituto reformavimo ir kt. (Dovilė Juodkaitė)

5.18.4. Dovilė Juodkaitė dalyvavo Teisingumo ministerijos organizuotame Lietuvos pasirengimo UPR (Visuotinės periodinės peržiūros) procesui.

5.18.5. Nacionalinėje nevyriausybinėse organizacijų koalicijoje (skirtingose darbo grupėse dalyvauja įvairių neįgaliųjų organizacijų atstovai).

5.18.6. Nevyriausybinėse organizacijų taryboje (dalyvauja D. Juodkaitė).

- 5.18.7. Henrika Varnienė deleguota į Sveikatinimo fondo tarybą (nuo NVO tarybos). Sveikatinimo fondo taryba savo veiklą pradėjo nuo 2016 m.
- 5.18.8. Henrika Varnienė dalyvavo VRM sudarytoje darbo grupėje dėl NVO finansavimo galimybių, dėl antikorupcines programos priemonių ir aprašų rengimo.
- 5.18.9. Henrika Varnienė ir Dovilė Juodkaitė dalyvavo SADM rengiamos nediskriminavimo programos rengime;
- 5.18.10. Henrika Varnienė dalyvavo SADM socialinių įmonių pertvarkos ir įstatymo tobulinimo darbo grupėje;
- 5.18.11. Henrika Varnienė dalyvavo Ūkio ministerijos darbo grupėje dėl socialinio verslo įstatymo parengimo.
- 5.18.12. Dovilė Juodkaitė dalyvavo Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos sudarytoje darbo grupėje dėl Del Nepriklausomos stebėsenos pagal Konvencijos 33 str. Mechanizmo Lietuvoje.
- 5.18.13. Dovilė Juodkaitė dalyvavo Neįgaliųjų reikalų departamento prie SADM sufomuotoje darbo grupėje Dėl JT Neįgaliųjų teisių konvencijos stebėsenos kriterijų ir Aprašo parengimo.

5.19. Projektų rengimas ir įgyvendinimas:

- Įgyvendinti/Įgyvendinami projektai:

- ✓ 2016 m. Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektas (16 117 Eur)

Apie projektą:

Projekto tikslas - skleidžiant informaciją, ugdant neįgaliųjų kompetencijas, atstovaujant neįgaliųjų teisėms ir jas ginant prisidėti prie neįgaliųjų socialinės atskirties mažinimo bei gerinti neįgaliųjų socialinę integraciją.

Uždaviniai:

1. Bendradarbiauti su Europarlamentarais iš Lietuvos;
2. Bendradarbiauti su Europos neįgaliųjų forumu;
3. Atstovauti neįgaliųjų teisėms įvairiose darbo grupėse;
4. Kelti neįgaliųjų kompetencijas, didinti neįgaliųjų informuotumą;

- ✓ 2014–2016 m. EUROPOS EKONOMINĖS ERDVĖS FINANSINIO MECHANIZMO NVO PROGRAMOS LIETUVOJE FONDO remiamas projektas “NE(galia) vs GAL(ia) neįgaliųjų TEISIŲ UŽTIKRINIMUI” (506,774.60 Lt (tame tarpe nuosavo indėlio suma 50,677.46 Lt).

Projekto tikslas – sustiprinti neįgaliųjų NVO įtaką, užtikrinant konvencijos nuostatų įgyvendinimą bei dalyvavimą formuojant negalios politiką.

Projekto uždaviniai:

1. Surengti advokacijos kampaniją, skatinančią ydingos neįgaliųjų socialinės globos sistemos pertvarką (t.y. perėjimą nuo institucinės globos prie bendruomenėje teikiamų paslaugų arba deinstucionalizaciją (Del, bei asmenų su negalia teisės gyventi savarankiškai bendruomenėje įgyvendinimą Lietuvoje).

Kampanija siekiama keisti visuomenės požiūrį į asmenis su negalia bei inicijuoti diskusijas tarp specialistų bei neįgaliuosius vienijančių nevyriausybiinių organizacijų (nNVO) apie alternatyvias stacionarius institucinei globai paslaugas asmenims su negalia bendruomenėje.

2. Suteikti žinių nNVO ir pilietinės visuomenės atstovams apie Tarptautinių (JT Konvencijos) ir Europinių (Europos negalės strategija 2020) žmogaus teisių dokumentų nuostatas dėl neįgaliųjų teisių užtikrinimo bei stebėsenos.

3. Atlikti Konvencijos įgyvendinimo Lietuvoje stebėseną, įvertinant asmenų su negalia žmogaus teisių situaciją, ir pateikti Lietuvos visuomenei bei tarptautinei bendruomenei stebėsenos rezultatus, konkrečias rekomendacijas nacionalinei neįgaliųjų politikai formuoti/tobulinti.
4. Pakelti nNVO kompetencijas tinkamai atstovauti neįgaliųjų teises bei interesus, bendradarbiauti bei tapti partneriais valdžios institucijoms formuojant socialinę politiką.
- ✓ 2016 m. įgyvendintas Dvišalių santykių vystymo iniciatyvos projektas, finansuotas EUROPOS EKONOMINĖS ERDVĖS FINANSINIO MECHANIZMO NVO PROGRAMOS LIETUVOJE FONDO. Projekto tikslas ir veiklos: perimti gerąją Islandijos patirtį dėl informacinio prieinamumo užtikrinimo žmonėms su negalia. Projekto vertė – 4257 Eur.
  - ✓ 2016 m. įgyvendintas projektas finansuota iš Nord Plus programos, vykdomas su partneriais iš 7 šalių. Tikslas - pasinaudojant geriausia šiaurės šalių patirtimi sukurti rekomendacijas skirtas neformaliajam ugdymui vykdyti, kurios bus skirtos švietimo organizatoriams, neformalaus ugdymo organizatoriams ir pan. Projekto vertė – 113333 Eur.
  - ✓ Erasmus +
IDEA 12 – Inclusive Direction in Education of Adults on Article 12,
pradėtas įgyvendinti 2016-09-01, Projekto biudžetas – 221.749 Euro, LNF skirtas biudžetas - 22.659 EUR Projektas koncentruojasi į Konvencijos 12 str. įgyvendinimą, ypač į sprendimo priėmimą su pagalba kaip priemone, padedančia realizuoti asmens teisinį veiksnumą.
  - ✓ Erasmus +
Let's study! - development of training module about disability for VET and HE – parengtas 2015-03-31 ir pradėtas vykdyti 2015-09-01, Projekto biudžetas – 118.839,00 Eur. Vadovaujantis JT Neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatomis, švietimas – teisė į kokybišką švietimą ir išsilavinimą laikoma viena esminių žmogaus teisių. Projekto tikslas – pasiūlyti priemones, t. y., pilotinius mokymo modulius profesinio rengimo (angl. VET) bei aukštojo mokslo (angl. HE) įstaigoms, kurių pagalba būtų šalinamos kliūtys žmonėms su įvairia negalia mokytis, o vėliau – įsiliesti į darbo rinką.

2016 m parengtos paraiškos:

- ✓ Nordic Council of Ministers. Able 2 work! - parengtas projektas skirtas gerosios patirties iš šiaurės šalių perėmimui asmenų su proto negalia užimtumo ir įdarbinimo srityse. Nefinansuotas.
- ✓ Bendradarbiaujant su Lietuvos teisės institutu, parengtas projektas Europos Komisijos finansavimui gauti Victim support and assistance capacity building for people with disabilities (VISA) - siektas pasirengti Nusikaltimų aukų teisių direktyvos įgyvendinimui Lietuvoje. Negautas finansavimas
- ✓ Bendradarbiaujant su Moterų informacijos centru, Lietuvos gėjų lyga bei Studentų medikų asociacija, parengta paraiška. "Combating Multiple Discrimination of Women in Healthcare Sector" - Europos Komisijos Justice programos finansavimui gauti, skirtas daugialypės diskriminacijos atpažinimui bei kovai su ja sveikatos srityje, pažymint ypatingą moterų pažeidžiamumą dėl įvairių jų tapatybės bruožų, deja negauta parama.
- ✓ Rengta paraiška 2014-2020 Latvijos-Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programa. Su Baltarusijos "Levania" organizacija.

5.20. Parama LNF veiklai ir projektams:

- Nario mokesčiai 2730 Eur,
- Gauta parama ir gauta parama iš VMI 2 %, 1013 Eur